

OSVRTI

Hrvatsko društvo kemijskih inženjera i tehnologa (HDKI), osnovano je 1912. godine

|| S. Tomas*

Prehrambeno-tehnološki fakultet
Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
F. Kuhača 20, 31 000 Osijek

Uvod

Članstvo Hrvatskoga društva kemijskih inženjera i tehnologa (HDKI), a i oni koji znaju ponešto o povijesti i nastanku strukovnih društava u Hrvatskoj, iznenadit će se kada pročitaju naslov ovog članka. Naime, na službenoj stranici HDKI-ja, pod naslovom "Povijest", navedeno je da je društvo utemeljeno na inicijativu prof. dr. sc. Franje Hanamana, i to 31. ožujka 1928. Na taj dan je unutar "Udruženja jugoslavenskih inženjera i arhitekata" (UJIA), u koje je prerastao "Klub inženirah i tehničara" (utemeljen u Zagrebu još 1878.), osnovan "Klub kemičara". Prvi predsjednik je bio prof. dr. sc. Franjo Hanaman, a "Klub kemičara" osnovan je s ciljem promicanja aktivnosti inženjera kemije u industriji i na Sveučilištu. Nadalje je na toj stranici ukratko opisano daljnje djelovanje i razvoj društva, njegove transformacije i preimenovanja, sve do današnjeg HDKI-ja.¹

Zaista, u *Arhivu za hemiju i farmaciju* nalazi se informacija koja potvrđuje da je osnovan takav klub, ali pod nazivom, "Klub inženjera hemije", u okviru UJIA, 31. ožujka 1928. Pothorski je obrazložio potrebu utemeljenja takvog kluba, rješavanjem staleških pitanja kemijskih inženjera, kao što je npr. "pripuštanje inženjera kemičara u inženjersku komoru" i sličnih, koja se sva nisu mogla djelotvorno rješavati u okviru već postojećeg "Jugoslavenskog Hemijskog Društva" (JHD). Naglasio je Pothorski da su praktički svi članovi toga kluba ujedno i članovi JHD-a, te da će se ta dva društva djelotvorno nadopunjavati u svojem radu.²

No, kada se malo detaljnije zavirilo u povijest "Klub inženirah i tehničara", koji u današnjim vremenima nosi naziv "Hrvatski inženjerski savez", pronađen je podatak da je 1912. osnovana sekcija kemijskih inženjera!³

Osnutak i rad Kemijsko-inženirskog odsjeka u Hrvatskom društvu inženjera i arhitekata

Prema članku pod naslovom "Osnutak kemijsko-inženirskog odsjeka u H.D.I.A.", objavljenom u časopisu *Vijesti Hrvatskog društva inženjera i arhitekata u Zagrebu i Društva inženirjev v Ljubljani*, iz 1912. godine (vidi sliku 1), saznaje se da je 20. svibnja 1912. osnovan "Kemijsko-inženirski odsjek" u sklopu Hrvatskog Društva Inženjera i Arhitekata. Na sastanku su bili nazočni predsjednik H.D.I.A. Janko Grahor, I. tajnik društva i skoro svi inženiri kemije koji su tada živjeli u Zagrebu, bez obzira jesu li bili članovi H.D.I.A. ili ne. Među ostalim, navedeno je:

Slika 1 – Izvadci iz glasila *Vijesti Hrvatskog društva inženjera i arhitekata u Zagrebu i Društva inženirjev v Ljubljani*, iz 1912.

Prema članku pod naslovom "Osnutak kemijsko-inženirskog odsjeka u H.D.I.A.", objavljenom u časopisu *Vijesti Hrvatskog društva inženjera i arhitekata u Zagrebu i Društva inženirjev v Ljubljani*, iz 1912. godine (vidi sliku 1), saznaje se da je 20. svibnja 1912. osnovan "Kemijsko-inženirski odsjek" u sklopu Hrvatskog Društva Inženjera i Arhitekata. Na sastanku su bili nazočni predsjednik H.D.I.A. Janko Grahor, I. tajnik društva i skoro svi inženiri kemije koji su tada živjeli u Zagrebu, bez obzira jesu li bili članovi H.D.I.A. ili ne. Među ostalim, navedeno je:

"Predsjednik društva H.D.I.A. g. arh. Janko Grahor st., otvara u 6 h 15' sjednicu i pozdravlja pridošlu gospodu ing. ing. Kuriju, Bogetića, dr. Njemirovskoga, Ožbolta, Sandora, Ihiana, Vladena i Vorgića. Zapisnik vodi tajnik inž. M. pl. Philipović.

Odmah na početku sjednice zaključuje se, da se imadu pozvati na pristup u H.D.I.A. sva poznata gg. inženiri kemije ili ini kemičari zaposleni u tehničkoj službi, koji još nisu članovi, čime bi broj članova-kemičara od 9 porastao na blizu 20.

Raspravlja se još o tome da li bi se i kemičare neinženire pozvalo da pristupe u društvo i po tome u sekciju, te se jednoglasno zaključuje da se pri tome ima točno slijediti pravila H.D.I.A.

* Prof. dr. sc. Srećko Tomas, e-pošta: srecko.tomas@ptfos.hr

¹ URL: www.hdki.hr, zadnji posjet 18. veljače 2017.

² R. PODHORSKY – "Klub inženjera hemije u Udruženju jugosl. inženjera i arhitekata, Sekcija Zagreb", *Arhiv za hemiju i farmaciju*, God. II. (1928.), br. 2., str. 95. – 96.

³ Jure RADIĆ – Spomen knjiga sto dvadeset petogodišnjice Hrvatskog inženjerskog saveza, HIS, Zagreb, 2003., str. 59.

Nakon toga prelazi se na izbor odsječnog odbora, te su izabrani: Pročelnikom: dr. ing. Kornel Eisenhut, zamjenikom pročelnika: prof. Franjo Šandor, perovođom: ing. Milan Vladen.⁴

Na kraju sjednice zamjenik pročelnika prof. F. Šandor zahvalio se lijepim riječima predsjedniku i tajniku H.D.I.A. te nazočnim članovima na ukazanom povjerenju. Raspravljalo se još o nabavi strukovnih časopisa i drugih djela i o rasporedu održavanja budućih sjednica.⁴

Novoosnovani “Kemijsko-inženjerski odsjek” imao je 1912. više sjednica i aktivnosti. Tako su na sjednici od 13. srpnja 1912. nazočni bili pročelnik odsjeka dr. ing. K. Eisenhut te dr. ing. Njegovan, dr. ing. Njemirovski, ing. Ožbolt, ing. Šandor i ing. Vladen, koji je ujedno bio i zapisničar. Uočava se nazočnost novog člana, a to je dr. ing. Vladimir Njegovan, inače predstojnik kraljevskog agrikulturno-kemijskog zavoda u Križevcima.⁵

Budući da pročelnik nije, iz očito opravdanih razloga, bio nazočan na osnivačkoj sjednici odsjeka, zahvalio se na ukazanom mu povjerenju.

Raspravljalo se o prijemu novih članova kemičara u H.D.I.A., pa je zaključeno, na prijedlog F. Šandora, da se ne pozivaju formalno na pristup u društvo kemičari netehničari, već da se to rješava, od slučaja do slučaja, *primjenjujući društvena pravila na pojedine slučajeve*. Osim toga, na sjednici je predloženo da se zamoli odbor H.D.I.A. da se, uz časopis “Die chemische Industrie”, otpočne nabavljati i druge časopise kemijske struke: “Zeitschrift für angewandte Chemie”, “Dammer, Handbuch der chemischen Technologie” i “Dammer, Chemische Technologie der Neuzeit”. Zaključeno je da se sjednice održavaju, u pravilu, jedanput mjesečno te da se na njima po mogućnosti održavaju *strukovni referati eventualno predavanja*.

Na istoj sjednici gospodin Valden upozorio je na *žalosnu činjenicu, da kemijska industrija u Hrvatskoj i Slavoniji pri namještanju inženjerskog i inog tehničkog osoblja ne uzima skoro nikakav obzir na domaće ljude, koji zbog toga ostaju bez namještenja ili moraju ići u druge (većinom zemaljske) službe, za koje nisu određeni, jer u inozemstvu nemaju zbog prevelike utakmice upravo nikakvog izgleda u napredovanje*. Predlaže da se svi pozabave tom tematikom i da na narednoj sjednici zauzmu stav kako utjecati na poboljšanje te situacije.

Sljedeća sjednica “Kemijsko-inženjerskog odsjeka” održana je 27. rujna 1912. i na njoj je dr. techn. Vladimir Njegovan održao predavanje pod naslovom “O nekim novijim primjenama natrijskog sulfata u analitičkoj kemiji”, koje je inače otisnuto u br. 11. “Vijesti” H.D.I.A. za 1912. Bili su nazočni predsjednik i I. tajnik H.D.I.A. te članovi odsjeka ing. Heinzel, Njemirovski, Ožbolt, Reizer, Seifert, Sorg i Vladen.⁶

Četvrta sjednica “Kemijsko-inženjerskog odsjeka” održana je 7. studenoga 1912. i na njoj su bili nazočni dr. ing. Eisenhut, dr. ing. Njemirovski, Ožbolt, Šandor i Valden. Konstatirano je da im se od zadnje sjednice povećao broj članova, jer im je pristupio dr. ing. Adolf Seiwert, strukovni učitelj u trgovačkoj akademiji u Osijeku. Odlučili su ponoviti poziv za učlanjenje u odsjek svima za koje su pretpostavljali da bi mogli biti članovi. Na prijedlog ing. Valdena raspravili su pitanje poboljšanja staleških okolnosti za *inžinire kemije u domaćoj industriji*. Zaključili su da se uputi

okružnica svim tvornicama kemijske struke u Hrvatskoj, Slavoniji, Bosni, Hercegovini i Dalmaciji, sa upitom sa koliko mjesta za inžinire kemije raspolažu i ako trebaju novih sila, da se obrate na H.D.I.A. (kemijski odsjek). Isto tako su zaključili da upute okružnicu na *hrvatska (srpska) đaćka udruženja na visokim tehničkim školama, eventualno putem novina na pojedince, da jave broj i imena slušatelja kemije, koji će kad svrše nauke, ili su ih već svršili, obratiti se na H.D.I.A. u svrhu posredovanja za namještenje u domovini*. Na prijedlog pročelnika odlučili su da će organizirati posjete kemijskim tvornicama u Zagrebu, u čitavoj zemlji, a po mogućnosti i drugdje, s ciljem poboljšanja kontakata s industrijom, ali i eventualnog proširenja strukovne naobrazbe. Kao najizglednija aktivnost te vrste predložena je posjeta zagrebačkoj tvornici papira i Reinerovoj tekstilnoj tvornici.⁷

H.D.I.A. je posjetilo “Društvo inženjera v Ljubljani”, 24. i 25. svibnja 1913., a među putnicima bila su i dvojica članova “Kemijsko-inženjerskog odsjeka”, dr. ing. S. Njemirovski i ing. M. Vladen.⁸

U zapisniku s H.D.I.A. odborske sjednice od 9. lipnja 1913. osim ostaloga navedeno je da je “Kemijsko-inženjerski odsjek” predložio na odobrenje predstavku upravljenu na vis. kr. zem. vladu, s izrađenom osnovom za proširenje banske naredbe od 31. III. 1911. br. 1070 III/C u svrhu ovlašćivanja u civilno-tehničkoj praksi za inženjere kemije. Budući da je svojedobno H.D.I.A. izabrao odbor za prikupljanje svih prigovora na spomenutu vladinu naredbu, zaključeno je da se i ta predstavka kemijskog odsjeka uputi tom odboru, koji će obraditi sve pristigle primjedbe i dostaviti ih H.D.I.A. na odobrenje, te je kemijskoj sekciji odobreno da u taj odbor odredi jednoga svojega člana. Na prijedlog člana Kemijsko-inženjerskog odsjeka, ing. Valdena, zaključeno je da će se u svrhu proučavanja znamenitih tehničkih radnja i uredbi stranih zemalja svake godine slati barem jedan član društva (izmjenično članovi pojedinih društvenih odsjeka) na znanstveno putovanje u trajanju od 4 do 6 tjedana. Za troškove putovanja rečeno je da će se pokrивati iz posebnog društvenog fonda i uz *pr pomoć hrvatsko-slavonsko-dalmatinske zemaljske vlade*.⁹

Zapisnik s H.D.I.A. odborske sjednice od 21. studenoga 1913. osim ostaloga sadrži i dopis kemijskog odsjeka da se odsjekova predstavka za nadopunjenje banske naredbe III C 1070 – 1911, pošalje kr. zem. vladi samostalno a ne, kako je bilo zaključeno, zajedno s općenitim prigovorima protiv te naredbe. Nakon podulje rasprave, u kojoj su sudjelovali Brozović, pl. Ferrich, Njemirovski, Philippović i Valden, zaključeno je da se predstavka pošalje samostalno, no uz naročitu ogradu u popratnom podnesku, da se time ne prejudicira prigovorima društva protiv te naredbe.¹⁰

U “Izveštaju upravnog odbora, podnesenog redovitoj glavnoj skupštini H.D.I.A. dne 25. ožujka 1914.”, navedeno je da se s osobitim zadovoljstvom pozdravlja rad arhitektonskog i kemijskog odsjeka, *koji su raspravljali i iznijeli opetovano važne predloge pred upravni odbor*. Dodano je da je kemijski odsjek izradio nadopunu vladinju naredbi III C 1070 – 1911. u kojoj se traži uvođenje **kategorije “ovlaštenih inženjera kemije”**, što je pod-

⁴ ŠANDOR – VLADEN – “Osnutak kemijsko-inženjerskog odsjeka u H.D.I.A.”, *Vijesti Hrvatskog društva inženjera i arhitekata u Zagrebu i Društva inženirjev v Ljubljani*, God. XXXIII. (1912.), br. 12., str. 226. – 227.

⁵ EISENHUT – VLADEN – “Sjednica kemijskog odsjeka, dne 13. srpnja 1912.”, *Vijesti Hrvatskog društva inženjera i arhitekata u Zagrebu i Društva inženirjev v Ljubljani*, God. XXXIII. (1912.), br. 12., str. 227.

⁶ EISENHUT – VLADEN – “Sjednica kemijskog odsjeka, dne 27. rujna 1912.”, *Vijesti Hrvatskog društva inženjera i arhitekata u Zagrebu i Društva inženirjev v Ljubljani*, God. XXXIII. (1912.), br. 12., str. 227.

⁷ EISENHUT – VLADEN – “Sjednica kemijskog odsjeka, dne 7. studenoga 1912.”, *Vijesti Hrvatskog društva inženjera i arhitekata u Zagrebu i Društva inženirjev v Ljubljani*, God. XXXIII. (1912.), br. 12., str. 227.

⁸ Drag GUSTINČIĆ – “Hrvatsko društvo inženjera i arhitekata u Zagrebu” v posetih pri “Društvu inženjera v Ljubljani” (24. i 25. maja 1913.), *Vijesti Hrvatskog društva inženjera i arhitekata u Zagrebu i Društva inženirjev v Ljubljani*, God. XXXIV. (1913.), br. 8., str. 125.

⁹ Janko J. GRAHOR – Fran BROZOVIĆ – “H.D.I.A. Zapisnik odborske sjednice od 9. lipnja 1913.”, *Vijesti Hrvatskog društva inženjera i arhitekata u Zagrebu i Društva inženirjev v Ljubljani*, God. XXXIV. (1913.), br. 8., str. 141. – 142.

¹⁰ Ferrich FINK – PHILIPPOVIĆ – “Zapisnik odborske sjednice od 21. studenog 1913.”, *Vijesti Hrvatskog društva inženjera i arhitekata u Zagrebu i Društva inženirjev v Ljubljani*, God. XXXIV. (1913.), br. 12., str. 209. – 210.

neseno kraljevskoj hrvatsko-slavonsko-dalmatinskoj zemaljskoj vladi u obliku predstavke.¹¹

Inženjer Fran Brozović, inače II. tajnik H.D.I.A., napisao je značajan članak pod naslovom "Tehničko pitanje u Hrvatskoj", u kojem obrazlaže problematiku tehničkih struka u Hrvatskoj, osobito u svezi s naredbama vlasti broj 21620. ex 1885. i broj III./C 1070 od 1911., koje su zastarjele i ograničavajuće za rad inženjera različitih struka. Naime, tim naredbama privatna tehnička praksa dovedena je do stagnacije i zastoja u tehničkom poslovnom svijetu. Stoga je H.D.I.A. odlučio zahtijevati da se svim inženjerima i tehničarima zagarantiraju njihova staleška prava. Brozović je dao u okviru svojega članka i tekst predstavke Visokoj kr. zemaljskoj vladi, koju je podnio H.D.I.A. U toj predstavi predlaže se da se, umjesto naredbe broj III./C 1070 od 1911. donese nova naredba s naslovom "Naredba kojom se uređuje djelokrug ovlaštenih inženjera i geometara", jer izraz "civilni" nema kod nas podloge ni specijalnog značenja u tehničkoj struci, a zastarjela riječ "tehnik" gubi svoj prvobitni pojam savremenim shvatanjem da su oni koji su propisno svršili visoku tehničku školu inženjeri, odnosno geometri, a prvima se ko njihov pridjev dodaje da su arhitekti, strojari, kemičari itd.

2) **Pogledom na kategorije i razdiobu rada ovlaštenih inženjera i geometara**, po kojoj se opredjeljuje polje rada, dužnost nam je istaći da se naredba ne proteže na mnoga polja tehnike, koja su u novije doba zadobila veliku važnost, kao što je na prilik **tehnička kemija, kulturna tehnika**, a mislimo da se ne bi smjelo izostaviti niti **rudarstvo**.¹² Uvrštenje tehničke kemije, odnosno traženje od H.D.I.A. da se inženjeri kemije proglase ovlaštenim inženjerima, svakako je prije svega rezultat rada "Kemijsko-inženjerskog odsjeka", osnovanog u okviru H.D.I.A.

Prema "H.D.I.A. Zapisniku odborske sjednice od 16. travnja 1914.", glavna točka dnevnog reda bila je predstavka na kr. zemaljsku vladu, u kojoj su iznijeli **mnijenje i prigovore o naredbi broj III C 1070 1911. o djelokrugu civilnih tehnika i postupku glade njihovog ovlaštenja**.¹³ Ta predstavka je jednoglasno usvojena i bila je podloga za članak kojeg je, pod naslovom "Tehničko pitanje u Hrvatskoj", napisao ing. Brozović. Inače, zapisnik s prethodno citirane sjednice jednoglasno je usvojen na odborskoj sjednici održanoj 26. svibnja 1914.¹⁴

Rad društva HDIA, a time i kemijsko-inženjerskog odsjeka u 1914., tekao je normalno samo do početka I. svjetskog rata, a onda je banskom naredbom obustavljeno djelovanje društva.¹⁵ To je rezultiralo i prestankom izlaska glasila *Inženjer – Vijesti Hrvatskog Društva Inženjera i Arhitekata u Zagrebu, Društva Inženjerjev u Ljubljani i Društva Inženjera i Arhitekata u Kraljevini Dalmaciji*, koje nije izlazilo točno 5 godina. Nakon rata, 1. kolovoza 1919., izašao je prvi broj glasila pod naslovom *Tehnički List – Glasilo Udruženja Inženjera i Arhitekata Kraljevstva Srba, Hrvata*

¹¹ "Izvjestaju upravnog odbora, podnesenom redovitoj glavnoj skupštini H.D.I.A. dne 25. ožujka 1914.", *Inženjer – Vijesti Hrvatskog društva inženjera i arhitekata u Zagrebu, Društva inženjerjev u Ljubljani i Društva inženjera i arhitekata u Kraljevini Dalmaciji*, God. XXXV. (1914.), br. 4., str. 63. – 64.

¹² Fran BROZOVIĆ – "Tehničko pitanje u Hrvatskoj", *Inženjer – Vijesti Hrvatskog društva inženjera i arhitekata u Zagrebu, Društva inženjerjev u Ljubljani i Društva inženjera i arhitekata u Kraljevini Dalmaciji*, God. XXXV. (1914.), br. 5., str. 79. – 83.

¹³ GRAHOR – BROZOVIĆ – "H.D.I.A. Zapisniku odborske sjednice od 16. travnja 1914.", *Inženjer – Vijesti Hrvatskog društva inženjera i arhitekata u Zagrebu, Društva inženjerjev u Ljubljani i Društva inženjera i arhitekata u Kraljevini Dalmaciji*, God. XXXV. (1914.), br. 5., str. 88.

¹⁴ PHILIPPOVIĆ – "H.D.I.A. Zapisniku odborske sjednice od 26. svibnja 1914.", *Inženjer – Vijesti Hrvatskog društva inženjera i arhitekata u Zagrebu, Društva inženjerjev u Ljubljani i Društva inženjera i arhitekata u Kraljevini Dalmaciji*, God. XXXV. (1914.), br. 5., str. 88. – 89.

¹⁵ Jure RADIĆ – Spomen knjiga stovadesetpetogodišnjice Hrvatskog inženjerskog saveza, HIS, Zagreb, 2003., str. 59.

i Slovenaca.¹⁶ Proizlazi da je nastankom nove države formirano i novo udruženje od sličnih društava s područja koja su ušla u sastav nove države.

Prema popisu članova HDIA u 1919. nalazi se da su tu i članovi kemijsko-inženjerskog odsjeka, premda se isti ne spominje izriječno, ali su više ili manje bili aktivni članovi. Tako su na popisu među redovitim članovima: dr. ing. Kornel Eisenhut, profesor, kemijsko-analitički zavod, Katančićeva 8.; dr. ing. Franjo Hanamann, Trg I., br. 2.; ing. Dragutin Heinzl, tehnički savjetnik, Berislavićeva 21.; dr. ing. Vladimir Njegovan, Hercegovačka 23.; ing. Stanko Njemirovski, obrtni nadzornik, Marovska broj 27.; Ivan Reizer, okružni obrtni nadzornik, zemalj. vlada, odsjek za obrt i trgovinu; Adolf Seifert, tehnički savjetnik u. m., Nova ves 1.; ing. Filip Sorg, kr. nadinženjer, građevni ured, Mošinskijeva 29 (1901.); Franjo Šandor, profesor (1903.); te kao podupirujući član Milan Vladen, kr. profesor trg. akademije; i vanjski članovi: ing. Franjo pl. Kurija, inženjer kemije, Osijek tvrđja.¹⁷ Prema informaciji o radu Zagrebačke sekcije UJIA, među delegatima za prvu glavnu skupštinu, koja je održana u Beogradu 27. i 28. IX. 1919., bili su i dr. ing. F. Hanamann i ing. S. Njemirovsky.¹⁸

U Zagrebu je 23. siječnja 1926. osnovano Jugoslovensko hemijsko društvo (JHD), Sekcija Zagreb, a prvi predsjednik je bio dr. Vladimir Njegovan. Zanimljivo je da je navedeno da je među redovitim članovima toga društva, upisan pod rednim brojem 87., prof. dr. inž. kem. Lavoslav Ružička s Kem. Instit. Universiteta u Utrechtu iz Nizozemske.¹⁹

Prema "Zapisniku prve glavne skupštine Jugoslovenskog Hemijskog Društva u Zagrebu, održane 9. marta 1929. u maloj predavaonici hemijskog instituta na Mažuranićevom trgu 29.", izvješće je podnio predsjednik dr. V. Njegovan, koji je naveo da JHD ima dobru suradnju s Klubom Inženjera-Hemičara, koji se, kako je tada rekao, nedavno osnovao u Zagrebu unutar UJIA. Obrazložio je da su kod pripreme osnivanja JHD-a razmišljali da se osnuju kao klub unutar UJIA, ali su od toga odustali, jer u njega ne bi mogli ući kemičari koji nisu inženjeri, a htjeli su i kemijsku struku afirmirati kao samostalnu. Kod obrazlaganja zašto se ipak u okviru UJIA osnovao Klub Inženjera-Hemičara, rekao je da je to bilo prije svega zbog staleških razloga. Naime, *samo inženjeri, koji su članovi udruženja, mogu imati zaštitu svojih staleških i materijalnih interesa u Inženjerskoj Komori*. Napomenuo je da su svi članovi Kluba Inženjera-Hemičara ujedno i članovi JHD-a, te da često oba društva održavaju zajedničke sastanke u prostorijama UJIA.²⁰

U glasilu UJIA *Tehnički list*, od 31. svibnja 1928. objavljen je "Pravilnik Kluba inženjera kemije U.J.I.A. – Sekcija Zagreb", koji je usvojen na osnivačkoj skupštini održanoj 31. ožujka 1928. u Zagrebu. Osnivači su bili: dr. Franjo Hanaman, ing. Kamilo Hercezi, ing. R. Podhorsky, ing. Adolf Miljević, ing. A. Ossko i ing. Horvatić. Upravni odbor UJIA – Sekcija Zagreb je na sjednici održanoj 4. travnja 1928. ovjerio navedeni Pravilnik, što su svojim potpisima ovjerali predsjednik ing. Gabrić i I. tajnik, ing. Ribić. Prema članku 7. toga Pravilnika, "redovitim članom može biti svaki in-

¹⁶ REDAKCIONI – "Inženjerima kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca", *Tehnički List – Glasilo Udruženja Inženjera i Arhitekata Kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca*, God. I. (1919.), br. 1., str. 1.

¹⁷ "Imenik članova H.D.I.A. u Zagrebu", *Tehnički List – Glasilo Udruženja Inženjera i Arhitekata Kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca*, God. I. (1919.), br. 1., str. 13. – 16.

¹⁸ "Zagrebačka Sekcija Udruženja Jugoslavenskih Inženjera i Arhitekata", *Tehnički List – Glasilo Udruženja Inženjera i Arhitekata Kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca*, God. I. (1919.), br. 5., str. 62.

¹⁹ "Jugoslovensko hemijsko društvo – Sekcija Zagreb", *Arhiv za hemiju i farmaciju*, God. I. (1927.), br. 1., str. 41. – 47.

²⁰ "Zapisnik prve glavne skupštine Jugoslovenskog Hemijskog Društva u Zagrebu, održane 9. marta 1929. u maloj predavaonici hemijskog instituta na Mažuranićevom trgu 29.", *Arhiv za hemiju i farmaciju*, God. III. (1929.), br. 2., str. 85. – 88.

ženjer kemije i tehnologije, koji je redoviti član U.J.I.A. – Sekcija Zagreb”, ili onih sekcija gdje još ne postoji taj klub, a izvanrednim članom može biti svaki član U.J.I.A.²¹

Klub inženjera kemije podnio je izvještaj o radu kluba u 1928. godini, te ga predložio Glavnoj Skupštini Udruženja Jug. Inženjera i Arhitekata – Sekcija Zagreb, u kojem se navodi da je konstituirajućom glavnom skupštinom 31. ožujka 1928., u krilu UJIA osnovan **Klub Inženjera Kemije** od 22 člana utemeljitelja. Za predsjednika kluba izabran je dr. ing. Franjo Hanaman i za potpredsjednika dr. ing. Erik Aleksander. JHD iz Zagreba objavio je vijest o osnutku tog kluba u glasilu *Arhiv za hemiju i farmaciju*, br. 2. od 1928. Prva sjednica odbora održana je 27. travnja 1928., na kojoj su ustanovljene smjernice rada kluba, a to su bile: *održavanje stručnih predavanja, izrada kemijske nomenklature, izrada statistike o kemijskoj produkciji u zemlji i statistike o zaposlenju stranih kemičara i specijalista*. Ukupno je u 1928. održano šest sjednica kluba, koje su većinom održavane zajedno s Klubom strojarskih i elektrotehničkih inženjera. Isto tako, *podnio je Klub po zaključku svoje sjednice Ministarstvu obradevina u Beogradu*

²¹ “Pravilnik Kluba inženjera kemije U.J.I.A. – Sekcija Zagreb”, *Tehnički list – Organ Udruženja jugoslavenskih inženjera i arhitekata*, God. X. (1928.), br. 10., str. 158. – 159.

*nacrt Pravilnika o polaganju državnog tehničkog ispita za inženjere kemičare za osposobljavanje kao ovlašteni inženjeri, da se time ispuni praznina u sastavu naših Inženjerskih Komora.*²²

Zaključak

Prema podacima danim u ovom članku, nedvojbeno je povezanost između “**Kemijsko-inženjerskog odsjeka**”, osnovanog 20. svibnja 1912., u sklopu Hrvatskog Društva Inženjera i Arhitekata i “**Kluba Inženjera Kemije**”, osnovanog 31. ožujka 1928., u krilu Udruženje jugoslavenskih inženjera i arhitekata. Budući da je općepoznato da je iz “Kluba inženjera kemije” nastalo današnje Hrvatsko društvo kemijskih inženjera i tehnologa, trebalo bi prihvatiti činjenicu da je **HDKI stvarno utemeljen 20. svibnja 1912. godine!** Ta činjenica je na zadovoljstvo svim članovima HDKI-ja, ali i cijeloj stručnoj i inoj hrvatskoj zajednici, jer je svima osvijestila početak djelovanja našega društva za 16 godina dublje u povijest!

²² BARBETTI – ALEKSANDER – Izvještaj o radu Kluba Inženjera Kemije u god. 1928., *Tehnički list – Organ Udruženja jugoslavenskih inženjera i arhitekata*, God. XI. (1929.), br. 15. i 16., str. 247.

Kemija
u industriji

HDKI
HRVATSKO DRUŠTVO
KEMIJSKIH INŽENJERA I
TEHNOLOGA

**CHEMICAL
BIOCHEMICAL
ENGINEERING
QUARTERLY**

reaktor IDEJA
službeno glasilo Studentske sekcije HDKI

POZIV

Pozivamo vas na svečanu sjednicu uredničkih odbora časopisa *Kemija u industriji*, *Chemical and Biochemical Engineering Quarterly* i *Reaktor ideja*, *Izdavačkog savjeta* i *Međunarodnog izdavačkog savjeta* časopisa *Kemija u industriji*, koja će se održati povodom Dana izdavačke djelatnosti *Hrvatskog društva kemijskih inženjera i tehnologa*.

Dnevni red:

1. Izvještaj o izdavačkoj djelatnosti HDKI-ja u 2017. godini
2. Rasprava
3. Razno

Sjednica će se održati u

srijedu, 6. prosinca 2017. godine s početkom u 14 sati

u prostorijama Hrvatskog inženjerskog saveza, Berislavićeva 6/l, soba 14.

Prof. dr. sc. Ante Jukić
Predsjednik HDKI-ja

Prof. dr. sc. Želimir Kurtanjek
Glavni urednik časopisa
*Chemical and Biochemical
Engineering Quarterly*

Prof. dr. sc. Nenad Bolf
Glavni urednik časopisa
Kemija u industriji